

«Беларуская думка»:

Юбілейныя абразкі галоўнага рэдактара

Амаль асабістае

На Радуніцу былі на малой радзіме. Заўсёды, прыязджаючы на Гродзеншчыну, лаўлю сябе на думцы, як абстрааюцца тут пачуцці. А тое, што толькі-толькі здавалася істотным і незаменным, раптам набывае зусім іншы сэнс... Непадуладная розуму магія родных мясцін!

Вясковыя могілкі чыстыя і дагледжаныя, нават леташняй травы нідзе няма. За агароджай акуратныя кантэйнеры для смецця. Відаць, што людзі дбаюць пра парадок. У нас заўсёды так было, але, здаецца, апошнім часам стаўленне да такіх месц стала яшчэ больш трапяткім і адказным.

Народу не так поўна, як раней. Але пад'язджаючы на легкавіках, ідуць з бліжэйшых вёсак. Хутка на могілках становіцца шматлюдна. Раптам змоўк жаўрук, што звінеў-

заліваўся ў высокім бяздонні неба. Відаць, палічыў, што не варта адцягваць увагу сваімі спевамі.

Пабыўшы ля сваіх, ідзем далей. Помнікі, помнікі... На іх уся гісторыя роднай вёскі, лёсы людзей, з якімі звязаны светлыя ўспаміны дзяцінства і юнацтва. Вось магілы дзядзькі Таліка і цёткі Зіны. Дзядзька працаваў калгасным шафёрам, і спакуса пакатацца з ім на новенькім ГАЗ-53 была мацнейшай за ўсе сціплыя мары вясковага хлопчыка. Але ён вельмі рэдка дазваляў сесці побач з сабой у кабінэ. Думалі, надта строгі дзядзька Талік, а цяпер разумею, што дбаў ён пра бяспеку нашу, шалапутай.

Цётка Зіна, Зінаіда Іванаўна, наша Іванаўна, як называлі яе вяскоўцы... Колькі дабрыні і чалавечнасці ўмясцілася ў сэрцы гэтай сціплай вясковай жанчыны! Яна была «начальнікам» – загадвала малочнатаварнай фермай у суседняй вёсцы. Памятаю, як яна рана-

19 мая. Палац Рэспублікі.
Выстава часопіса розных эпох:
«Вперед», «Большавік Беларусі»,
«Коммунист Белоруссии»,
«Беларуская думка»

што было, ёсць і будзе

раненька бегла на працу па сцежцы па-над рэчкай... Ніколі не ставіла сябе вышэй за іншых. Не цуралася звычайнай вясковай працы, трымала досыць вялікую гаспадарку, у тым ліку карову. Выхоўвала дзвюх дачок. Чым магла, дапамагала вяскоўцам. Светлай душы чалавек была!

А яшчэ цётка Зіна выпісвала цэлы жмут газет і часопісаў: «Правду», «Труд», «Гудок», «Советскую Белоруссию», «Сельскую газету», абавязкова абласную і раёнку. Не ўспомню нават, што яшчэ... Для дачок – «Піонер Беларусі», «Зорьку», «Бярозку», «Пионерскую правду».

Чытаць Зінаіда Іванаўна любіла. Але такая надзвычайная цікавасць да прэсы тлумачылася і тым, што яна была адным з нешматлікіх у вёсцы камуністаў. Праўда, пры тагачаснай нецярпімасці да царквы ўмудрылася неяк пахрысціць дачок. А ў чырвоным куце ў хаце віселі абразы, якія цётка штораз здымала, калі да яе заязджаў калгасны парторг.

Не аднойчы бачыў, як познім вечарам пасля працы і хатніх клопатаў цётка Зіна, уключыўшы настольную лампу і бізарука ўгледваючыся ў разгорнутыя тоўстыя часопісы, нешта старанна занатоўвае ў сшытак.

Неяк сунуў свой цікаўны нос у цётчыны справы. Хацеў паглядзець, што яна так скрупулёзна вывучае. На сталае акуратным стосам ляжалі часопісы «Коммунист Белоруссии». Разгарнуў колькі нумароў – скрозь абвездзеныя алоўкам абзацы, асобныя сказы...

Ці мог падумаць тады, што некалі буду мець самае непасрэднае дачыненне да часопіса, які шмат гадоў выходзіў пад назвай «Коммунист Белоруссии», і што памяць на ўсё жыццё захавае светлы вобраз цёткі Зіны з часопісам у руках...

Ледзь не пабіліся

Стараюся дабірацца на працу пешшу. Мне недалёка, хвілін 40 энергічнай хады. Але прайсці трэба ажно два масты, а гэта нязручна, шумна, ветрана. Таму звычайна пад'язджаю да паштамта на «сотцы», потым кірую на вуліцу Карла Маркса.

19 мая 2022 года, Палац Рэспублікі. Калектыў «Беларускай думкі» адзначаны Ганаровай граматай Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі. Узнагароду ўручае намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Ігар Луцкі

Па дарозе – «Глобус». Люблю гэтую белсаюздрукаўскую краму яшчэ са студэнцкіх гадоў. Тут заўсёды багаты выбар прэсы і розных перыядычных выданняў, а таксама «няпрофільных» тавараў. Можна замовіць каву. Словам, зручна ва ўсіх адносінах. Калі не надта спяшаюся, абавязкова зайду. Але не па каву.

Для мяне «Глобус» – своеасаблівы пункт маніторынгу цікавасці да нашай «Беларускай думкі». З лёгкім хваляваннем сачу, як ідзе рэалізацыя, ці змяняецца колькасць асобнікаў свежага нумара на паліцы. Часам лаўлю зацікаўлена-здзіўленыя позіркi прадавачак: маўляў, што гэта ён усё нешта пералічвае, а не купляе?

Той раніцай забегчы ў «Глобус» часу не было. Наведаўся пасля працы. Мэтанакіравана, бо якраз першы дзень, як свежы нумар «Беларускай думкі» паступіў у продаж. Але ж дзе ён?

– А што, «Беларускую думку» не атрымалі сёння? – пытаюся ў прадавачкі.

– Атрымалі, – коротка кідае тая.

– І дзе яна?

– Прадалі!

– ???

**Владимир ПЕРЦОВ,
министр информации
Республики Беларусь:**

– Это поистине знаковая дата для вашего коллектива. Век назад издание начало свой путь как теоретический и политический журнал «Вперед», а в 1991 году трансформировалось в научно-теоретический и общественно-политический журнал «Беларуская думка».

Сегодня вы отличаетесь узнаваемым почерком, объективностью оценок и крепкой аналитикой, своевременно поднимаете на поверхность основные вопросы и проблематику, всегда находясь в центре политической, общественной, социальной и культурной жизни нашей страны. Со страниц издания актуальную медиаповестку до своих читателей доносят не только журналисты, но и государственные деятели, политики, эксперты и лидеры общественного мнения.

Уверен, что основное направление редакционной политики «Беларуской думки», а также популярность и востребованность издания сохранятся и впредь.

– Ну, прадалі, – жанчына з усмешкай глядзіць на мяне, уражанага. – Набегла моладзь, усе экзэмпляры забралі. Ледзь не пабіліся...

Ці гэта не шчасце для галоўнага рэдактара – ведаць, што за твой часопіс людзі гатовы нават пабіцца?! Але лепш не трэба...

19 мая 2022 года, Палац Рэспублікі

«Вой, зашмальцавалі як...»

Ездзіць у камандзіроўкі, працуючы ў часопісе, выпадае нячаста. Але штораз з ахвотаю адпраўляюся ў дарогу. Упэўнены: чалавеку дапытліваму, нераўнадушнаму кожная такая паездка дорыць нямала добрых уражанняў, сустрэч з цікавымі і часам неардынарнымі людзьмі. Не было яшчэ такога ў маёй журналісцкай практыцы, каб потым лічыць час у камандзіроўцы марна страчаным.

Паводле службовага абавязку мне даводзіцца бываць у розных установах, сустракаюся з афіцыйнымі асобамі і звычайнымі людзьмі. Часта рабочы графік настолькі спрэсаваны, што паглядзець мясцовыя выдатнасці, ацаніць маштаб перамен у тым ці іншым гарадку, дзе даўно не быў, не заўсёды выпадае.

Але пры любым раскладзе абавязкова выкраю крыху часу, каб наведаць мясцовую бібліятэку. Як звычайны чытач, не афішуючы, хто я і адкуль.

Так было і тым разам, у невялікім райцэнтры на Міншчыне. Цэнтральная бібліятэка прыемна ўразіла. Светла, утульна, прыгожа. Ветлівая бібліятэкарка ў чытальнай зале зусім не здзівілася майму «можна на хвілінку апошні нумар „Беларускай думкі“ глянуць»? Пакорпаўшыся ў кучы часопісаў на сваім сталё, дастала асобнік са знаёмай вокладкай і, трохі пагартайшы, працягнула яго мне са словамі:

– Вой, зашмальцавалі як... Ажно няёмка ў рукі даваць.

Няўзброеным вокам відаць, што на старонках засталіся адбіткі не аднаго дзясятка пальцаў. Сям-там тэксты пакрыжаны алоўкам.

– А што вы хочаце, – быццам апраўдваючыся, гаворыць бібліятэкарка. – Усяго адзін экзэмпляр, а спытаючы часта, чытаюць, фатаграфуюць старонкі...

– А хто?

– Настаўнікі, з выканкама прыходзяць, з Дома культуры... Хапае.

Глянуўшы на патрапаны часопіс, бібліятэкарка зноў скрушна паківала галавой.

Мая ж ты даражэнькая, для мяне гэта як мёд на вуснах...

Як кот наплакаў

Неяк у рэдакцыі вырашылі палічыць пайменна, хто з сённяшніх навуковых карыфеяў друкаваўся ў нашым часопісе. Ды неўзабаве кінулі марную справу. Без перабольшвання, увесь цвет сучаснай айчынай гуманітарнай

навукі «прайшоў» праз «Беларускую думку». Неве-
рагодна!

Вядомыя вучоныя не толькі публікуюць у нас свае
навуковыя артыкулы. Мы запрашаем іх як экспертаў
паўдзельнічаць у дыскусіях, пракаментавачь тую ці
іншую грамадскую з'яву, тэндэнцыю. За свой непраця-
глы рэдактарскі стаж у «Беларускай думцы» не прыпом-
ню выпадку, каб адмовілі альбо паставіліся да просьбы
несур'ёзна. Радуе, што наш часопіс усё часцей выбіраюць
маладыя даследчыкі. Магчыма, ведаюць папулярнае ў
навуковым асяроддзі меркаванне: няпросты шлях на
навуковы Алімп пераадолець лягчэй з «Беларускай
думкай»!

Але кожны аўтар – гэта не нейкі абстрактны, а кан-
крэтны чалавек са сваімі падыходамі і разуменнем
справы, асаблівасцямі характару. Часам наша стаўленне
да таго ці іншага артыкула разыходзіцца. Рэдакцыя
зацікаўлена змясціць арыгінальны матэрыял, які вызна-
чаецца навізнай і свежасцю думкі. Аўтар, бывае, кіруецца
прынцыпам «абы апублікавацца». Разумны кампраміс (у
гэтым выпадку дапрацаваць артыкул) – цудоўнае вый-
сце з праблемнай сітуацыі. Шкада, што не заўсёды ён
магчымы. Праўда, рознагалоссе бывае досыць рэдка.
Звычайна прыходзім да згоды. І вось што заўважыў: чым
болей рэгалій у вучонага, тым прасцей знайсці з ім агуль-
ную мову. Навуковы парадокс, не іначай!

Здараюцца амаль анекдатычныя выпадкі. Для на-
вуковых прац, што друкуе наш часопіс, існуе шэраг
патрабаванняў, у тым ліку па аб'ёму. Адзін з аўтараў,
дарэчы, досыць вядомы чалавек, відаць, вырашыў, што
гэта правіла не для яго. І даслаў у рэдакцыю артыкул,
аб'ём якога разы ў паўтара перавышаў максімальны.
Прапанавалі скараціць – ні ў якую! Зважаючы на заслугі
навукоўца, актуальнасць тэмы, вырашылі надрукаваць
цалкам. Праўда, праз тэхнічныя праблемы давялося пры-
браць з тэксту два сказы, ад страты якіх абсалютна нічога
не змянілася ні паводле логікі, ні паводле сэнсу.

...Праз дзень-другі пасля выхаду нумара «Белару-
скай думкі» тэлефануе аўтар. Вітаемся. Кажу яму: «Вось
бачыце, шаноўны імярэк, як усё цудоўна атрымалася...»
Не даслухаўшы, той перабівае:

– Што вы там надрукавалі?! Як кот наплакаў...

Заслона.

19 мая 2022 года. Палац Рэспублікі

Зала прыёмаў Палаца Рэспублікі – вельмі прэстыжная
платформа. Тут праходзяць самыя значныя і дзяржаўнага
ўзроўню мерапрыемствы. У той дзень тут таксама

**Ірына АКУЛОВІЧ,
генеральны дырэктар БЕЛТА:**

– Пятнаццаць гадоў невялікі
калектыў «Беларускай думкі»
з'яўляецца арганічнай і бая-
здольнай часткай дружнай каман-
ды белтаўцаў. Само Беларускае
тэлеграфнае агенцтва, праўда,
на чатыры гады старэйшае, яму
104. Магчыма, гэтая акалічнасць

таксама спрыяе поспеху нашага творчага сімбіёзу – усё ж такі
амаль «равеснікам» лягчэй паразумецца, разам працаваць. Бо ў
нас так прынята: кожны дбае пра ўласны праект і клапаціцца пра
агульную справу. Да гонару супрацоўнікаў «Беларускай думкі»,
у іх гэта атрымліваецца – на годным прафесійным узроўні выпу-
скаць тоўсты часопіс, праца над якім патрабуе нямала высілкаў,
і ўдзельнічаць у рэалізацыі агульных задач. Як прыклад, з апош-
няга магу згадаць агульнабелтаўскі сумесны з Міністэрствам
юстыцыі праект «Архівы. Нічога, акрамя праўды» пра генацыд
нашага народа ў гады Вялікай Айчыннай, над якім працуе і «Бе-
ларуская думка» – з уласцівай ёй грунтоўнасцю, аналітычнасцю
і навуковым падыходам. Гэтым заўсёды вызначаўся часопіс, тым
ён цікавы мне і, мяркую, нашым чытачам таксама.

сабраліся з важнай нагоды – на ўрачыстасць, прысве-
чаную 100-годдзю грамадска-палітычнага і навукова-
папулярнага часопіса «Беларуская думка».

У фае – выстава як своеасаблівы гістарычны
экскурс у мінулае і ў найноўшы перыяд нашага вы-
дання. «Вперед», «Большавік Беларусі», «Коммунист
Белоруссии», «Беларуская думка» – мяняўся час і на-
звы, але часопіс заўжды жыў у рытме эпохі. Заўсёды
на яго старонках струменіла і працягвае віраваць
жывая грамадска-палітычная і навуковая думка.
Лёсавызначальным як для нашай краіны, так і для
«Беларускай думкі» быў пачатак 1990-х. Дзякуючы
асабістым намаганням Уладзіміра Паўлавіча Вялічкі,
які шмат гадоў з'яўляўся галоўным рэдактарам
часопіса «Коммунист Белоруссии», выданне атры-
мала новае жыццё і тую самую назву, якую мы сёння
добра ведаем. Канструктыўная, стваральная пазіцыя
«Беларускай думкі» неўзабаве атрымала высокую і
важную падтрымку. Восенню 1995 года паводле ра-
шэння кіраўніка дзяржавы заснаваліся навукова-
даследчыцкі і навукова-папулярны часопісы

**Аляксандр КАВАЛЕНЯ,
акадэмік-сакратар
Аддзялення гуманітарных
навук і мастацтваў НАН Беларусі,
акадэмік, старшыня навукова-
рэдакцыйнага савета
«Беларускай думкі»:**

– Як беларуская думка сягае ў глыб нацыянальнай гісторыі, зусім не цяжка прасачыць на старонках нашага часопіса. У «Беларускай думцы» мне заўсёды цікава пазнаёміцца з меркаванням розных творцаў, якія звяртаюцца да гістарычных падзей. Ці нават знайсці аднадумцаў.

На мой погляд, гістарычная памяць выступала і выступае структураарганізуючым элементам духоўна-светапогляднага пачатку беларускага народа, фактарам яго згуртавання і мабілізацыі для пераадолення цяжкасцей і паспяховага рашэння эканамічных, сацыяльных і палітычных задач. Больш за тое, народная памяць аб ратных справах суайчыннікаў з'яўляецца шчытом, перашкодай ад спроб фальсіфікацыі гісторыі краіны, найважнейшым фактарам патрыятызму, захавання і ўмацавання нацыянальнай годнасці.

Прыглядаючыся з пазіцыі руплівага чытача і аўтара часопіса да беларускай думкі, якая ўвасабляе найлепшую і найбольш яркую прыгажосць нацыянальна-дзяржаўнага развіцця, бачу цікавыя спробы асэнсавання розных грамадска-палітычных плыняў.

Зычу чытачам і рэдакцыі часопіса «Беларуская думка» адкрыцця новых імён, якія цікавымі разважаннямі і творчымі знаходкамі яшчэ шчыльней будуць умацоўваць шырокую грамадскасць Беларусі і творцаў нацыянальнага духу, каб спрыяць развіццю нацыянальнай самасвядомасці беларускага народа.

становіцца Адміністрацыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. У 2007 годзе «Беларуская думка» ўвайшла ў склад Беларускага тэлеграфнага агенцтва.

Гісторыя «Беларускай думкі» – гэта не толькі сотні і сотні нумароў, тысячы яркіх публікацый, значны

інтэлектуальны складнік. Найперш гэта цвёрдая, непарушная патрыятычная пазіцыя, якая вызначала часопіс ва ўсе часы. За год на старонках «Беларускай думкі» з'яўляецца амаль паўтары сотні навуковых прац! Часопіс актыўна садзейнічае развіццю навуковай думкі ў нашай краіне.

Свой векавы юбілей «Беларуская думка» адзначае ў Год гістарычнай памяці. Хтосьці скажа, як гэта сімвалічна, і будзе мець рацыю. Бо цяпер час асэнсавання нашага мінулага, адстойвання гістарычнай праўды, захавання пераемнасці пакаленняў. Часопіс сёння – крыніца надзейнай, абгрунтаванай інфармацыі, якая выверана з навуковай дакладнасцю. Менавіта гэта апошнім часам прываблівае ўсё больш чытачоў і падпісчыкаў з самых розных сфер. Яны бачаць у часопісе не толькі свайго аднадумца, а і надзейнага памочніка ў працы і жыцці.

...Цудоўная музыка ў выкананні струннага ансамбля «Амелія» Маладзечанскага дзяржаўнага музычнага каледжа імя М.К. Агінскага надзвычай добра пасуе агульнай узнёсла-святочнай атмасферы. Як добра, што ёсць такі дзень, калі могуць разам сабрацца аднадумцы, паплечнікі, калегі, нашы ветэраны і аўтары – паважаныя і аўтарытэтныя эксперты, дзяржаўныя дзеячы і навукоўцы, чые імёны добра ведаюць не толькі ў Беларусі. Шчыра ўдзячныя ім за плённае супрацоўніцтва і інтэлектуальную падтрымку нашага часопіса! І якое шчасце ўсведамляць сваю датычнасць да вялікай і слаўнай гісторыі, імя якой БЕЛАРУСКАЯ ДУМКА!

Неяк самі сабой, з глыбіні душы нарадзіліся гэтыя радкі:

Хай думка сягае да неба
І светла ляціць над зямлёй.
Нічога ў жыцці мне не трэба,
Каб толькі з Радзімай сваёй
Быць разам, адзіным памкненнем,
Да кроплі апошняй крыві...
Жыві, «Беларуская думка»,
Сто год! І заўсёды жыві!

**Ігар ГАНЧАРУК
Фота Максіма ГУЧАКА, БЕЛТА**